

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt XVI. Farnesij reidtus. Eius de Concilij suspensione Tridenti tractatio,
Caesarianis, sed non Caesari probata.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11642

Farnesij reditus. Eius de Concilij suspensione Tridenti tractatio, Casarianis, sed non Casari probata.

Sub idem tempus arma Catholicorum feliciter processerant, Florentini Principis adiuta subsidiis, * à quo Tolertanus, Tridento ad id Florentiam missus, centum quinquaginta scutorum millia acceperat, promissâ vicissim oppidi Plumbini concessionem, atque eiusdem Oratoribus sede in Sacello Casareo supra Ferrariensis aliorumque Ducum Oratores: vnde factum est, ne illi postmodum accederent. Expugnauerat Octavius Farnesius suis copiis Donauertam, arcem præualidam, præter alia loca quâ maioris quâ minoris momenti. Eapropter Gallia Rex, seu Casaris victoriis sollicitus, seu cupiens sollicitudinem de se iniicere Casari, vt proinde Galli benevolentiam is magno pretio compararet, passus est Petrum Strozzium clientem suum castra Protestantium adire.

* Adrianus lib 5.

Ingrauescebat interim hiemis rigor. Quamobrem Farnesius Legatus, varios ibi morbos mitioribus anni mensibus perpeffus, adeoque ab asperioribus sibi metuens, à Pontifice reditum impetrauit. Aliam Suavis causam huius reditus adducit: Indignatum videlicet Pontificem, quòd Casar noluisset ante Legatum in exercitu Crucem præferri, adeoque bellum illud ceu Religionis bellum declarari. Atqui nec in priuatis monumentis id comperio, nec apud historicos, præter Adrianum, tam ieiune de his rebus edoctum, tam parum partis Pontificia studiosum, vt pluribus in locis ostendimus. Contra verò non solum constat, Octauium Farnesium cum Pontificio milite in ope Carolo ferenda perstitisse; sed ex arcanis monumentis perspectum habeo, * & Legatum multò antè hanc abeundi facultatem à Pontifice quaesuisse, à quo in Casaris gratiam est retardata, donec eo anno expeditionis exitus haberetur; & postea, cum rigescente anno eam concessit, fuisse Legatum inde profectum, gratificandi Carolo cupientissimum. Quod ipsum primò Tridenti patefecit, * quò 14. Nouembris peruenit. Ibi nihil habuit antiquius, quàm à Pontificis Casareæque administris mutuas dissidentia nebulas dispellere: quas, scribebat ille Pontifici, sibi videri nec optima, quam in Casare deprehenderat, voluntati conuenire, neque coniunctioni, quam idem cum Pontifice profitebatur. Quæ verba neque sunt animi indignationem fouentis in Casarem, neque eam in Pontificis animo suspicantis. Postea conuentu ha-

* Literæ Maffej ad Ceruinum, 14. & 22. Octobris 1546.

* Habentur omnia in Epistola Farnesij ad Pontificem, Tridento missam 16. Nouembris.

G g g g g 2 bito

1546.

bito à Farnesio, duobus Legatis, Tridentino, ac Mendoza, tria sunt exagitata.

An rei Christianæ, armisque Catholicis magis expediret promulgatio Decreti de Iustificatione, quod in promptu erat; an illius ad aliquot menses prorogatio.

Vbi pars posterior eligeretur: An esset Synodo proponendus articulus de Episcoporum mansione in suis Ecclesiis; an illi per diploma prospiciendum, quod, pro eo ac par erat, Episcopis satisfaceret, ut pro dignitate & auctoritate residerent.

Quod si in hoc quoque posteriori parti adhererent: Quidnam de Concilio statuendum, ad cuius translationem numquam poterat Cæsaris animus inclinari.

De cunctis tribus Capitibus conuenere. Quod spectabat ad primum: Quando Concilium coactum fuerat Germaniæ causâ, ubi nemo tunc seu Catholicus, seu Lutheranus, ex Germanis aderat; hoc Decretum, quod omnium quæ tunc erant controuersiarum radicem petebat, non posse in huiusmodi rerum conditionibus plenè prodesse: cum bellum fuisset susceptum, ut Lutherani ad obsequendum Concilio impellerentur, fatius fore si interim res integra persisteret, bellique exitus quodammodo Concilij esset initium; alioqui præpeditum iri emolumentum illud, quod tanti sanguinis ac discriminis pretio parabatur. Incommoda quidem hæc ex parte animaduerti, quæ spectatâ mortalium famâ, quippe oblatratâ quod Decretum, quasi in illius Conuentus alio tot menses gestatum, tandem non ederetur in lucem; quæ multò magis spectatâ animarum salute, quæ à prauis Confessariis & Concionatoribus in præsentia deceptæ periclitabantur: verùm hæc incommoda non videri contrariis præualefcere. Quod enim spectaret ad famam, quemcumque rectæ mentis hominem rationibus iam adductis manus daturum: ceterùm salutem publicam prodi ab eo magistratu, qui suas deliberationes seu vulgi dementiæ, seu improborum liuori subiicit: animarum verò incolumitati consuli posse, si negotium daretur Episcopis ac Regularium Moderatoribus, ut interim curarent eam doctrinam & concionibus inculcandam, & reipsâ exercendam, quæ post diuturnam examen agnita quidem fuerat pro vera, quamquam nondum solenniter promulgata.

In secundo Capite consenserunt omnes, ex vna parte non esse conficiendum Decretum de morum correctione, dum sanctiones dogmatum protrahebantur; ex altera par non esse, ansam præbere calumniæ, perinde quasi dogmatis opus retardaretur correctionis metu.

metu : proinde oportere à Pontifice præferibi morum leges per diploma, in Concilio recitandum & comprobandum. 1546.

6 De tertio : Cùm Cæsar suspensionem recusaret, & suspensio ad incertum tempus videretur suspicionem iniectura pluribus, quasi tacitæ dimissionis; optimum factu videri, si per sex menses suspenderetur Synodus : idque magis decorum censeretur, quàm eamdem retineri claudam & clinguem. Eo pacto releuatum sumptibus Pontificem, bello suppetias continuaturum: Episcopos pauperes, infirmos, ac defatigatos respiraturos: Ecclesias suorum Pastorum aspectu fruaturas : & apud cunctos homines in comperto futurum, Pontificem ac Cæsarem bonâ fide agerè, suspensâ Synodo, vbi id publico bono conduceret, eademque apertâ, vbi id operæpretium foret.

7 Hæc inter illos ita conuenerant, vt integrum esset & Pontifici & Cæsari ea vel probare vel reiicere; & interea perficerentur, quæ opus essent ad Sessionem celebrandam, vbi eius celebratio expediret. Etenim quamquam à Pontifice disertè potestas facta fuisset Legatis intermittendi Concilij, non modò ad arbitrium, sed ad certum tempus, vt cum Cæsare concorditer sese gererent; tamen repocentibus Cæsarianis Cæsaris consensum, voluerant ipsi pariter in Pontifice mutandi consilij libertatem; eaque de causa traditam sibi potestatem occultuere.

a Literæ Sfortiæ, 20. Octobris, de quibus fit mentio in Epistola Legatorum ad ipsum, 2. Nouembris.

b Literæ ad Sfortiam, 17. Nouembris 1546.

8 Visum est Legatis haud parum profecisse, quòd Cæsarianos adegerant ad amouendum velamen, suumque dilationis desiderium declarandum, & gratiæ loco suspensionem petendam. Suaferunt ergo Pontifici, vti, statim ac Cæsar assentiretur, per diploma suspensionem statueret, veris in eo causis expositis; ab ipsis tamen non prius expromendum, quàm certi essent, plerosque Patrum consensuros: sed aiebant, per illud sublatum iri necessitatem celebrandæ Sessionis, prout celebrari oporteret, si Decretum nomine Concilij conficiendum fuisset: Pontificem etiam initurum pacificam auctoritatis possessionem huiusmodi actus exercendi; atque ex his cuiuscumque schismati satis prospectum iri. Et quoniam intentis animis toti erant in subducenda ab eo discrimine Ecclesia, si Sedes vacaret, sicuti narrauimus; suadebant præterea Pontifici, vt, captatâ ex emendatione morum opportunitate, diploma ederet ad confirmandam sanctionem Iulij Secundi in electos per simoniam; in quo simul decerneret, electionem à Purpuratorum Senatu habendam, tametsi Concilium extaret: se verò daturus operam, vt huiusmodi diploma vnâ cum altero à Patribus comprobaretur. Mox nouo invito consilio existimarunt, vbi supersedendum esset Concilio, se

G g g g g 3 illâ

1546.
* Ad Stor-
tiam, 19.
Nouembris.

illâ cautione id temporis opus non habere. Postea re totâ iterum per-
pensâ, Romam * scripserunt: Si Pontifici propositum consilium pro-
baretur, omninò oportere vt illud ipse per diploma præscriberet:
cùm enim Patres ad eò se progressos ad dogma faciendum intelli-
gerent, prouiores præ se gerebant animos ad absoluendam Syno-
dum, quàm ad suspendendam; ac proinde haud amplius huiusmo-
di consilium libenter suscepturos. Addebant, prælagire se, Cæsa-
rem suspensioni numquam assensurum: indicantes in id consilij se
potius deuenisse, tum vt Farnesio obsecundarent, cupienti aliquem
ex opera sua concordia fructum decerpere; tum ne obduratos ad
omne Cæsarianorum postulatam sese ostenderent, quàm quòd pro-
sperum exitum sperarent.

* Epistola
familiaris ad
Cerinium,
Rom à missa
27. Nouem-
bris 1546.

Propositum consilium Romano Cœtui visum est quædam po-
tius rerum indigesta implicatio, quàm opus ritè contextum. * Præ-
cipuè verò Moronus Cardinalis, per ingenuam loquendi libertatem,
Collegisq̃ue magis animo quàm linguâ comprobata, assignauit
consilij debilitatem nimix Farnesij propensionem ad Cæsari gratifi-
candum. Morono Ardinghellus Cardinalis ardentè obstitit, &
res abiit in certamen: quod antequam Cœtus dimitteretur, silen-
tio, pro eo ac par erat, compositum. At Pontifex quietis cupidus,
quod à Legatis proponebatur amplexus est, diploma pollicitus,
quo honestis Patrum postulationibus satisfaceret; ac Legatos admo-
nuit, vt interim sedulò Decretum digerent, quò maturius, vbi
Cæsar conuenta respueret, eius sanctio in promptu esset.

Iam verò Suavis harum tractationum profus ignarus, paratq̃ue
Pontificis animi Cæsari morem gerere in protrahenda mora, dum-
modò nec à suis Diocæsibus abessent inutiliter Episcopi, nec in eodem
in quodam exilio potius, quàm in Concilio per graues sumptus ac
pericula Sedis Apostolicæ detinerentur: ignarus inquam horum
omnium, non alio ex fonte, quàm ex maligni animi affectu notitias
haurit, confidenterq̃ue affirmat, Paulum omnino iussisse promul-
gari Decretum; quia cum id Cæsari displiceret, ex hoc ipso sibi
conducibile existimabat, quippe vtrisque contraria spectantibus.
Aliud quoque ineptè subdit; nimirum, fuisse veritum Paulum, ne
quid Lutherani turbarent, vt qui cogentur à Cæsare adire Con-
cilium. Perinde quasi & ipse & ipsius decessores non id semper qua-
sissent per tot officia, tot nuntios, tot inuitamenta; quæ indigniora
videri possent, nisi charitas studiumq̃ue Religionis dignitatem,
Christi Vicario propriam, illis inspersissent: & quasi vberima au-
xilia Cæsari nuper à Pontifice suppeditata huc non spectarent.

Interea

- 11 Interea Tridento discesserat uterque Cæsaris Orator, Mendoza ^{1546.}
 Venetias, Toletanus Florentiam ac Neapolim, ad varia sui Principis negotia transigenda; demandatâ ipsorum ibi procuratione Madruccio ac Paceco, qui tres præterea Hispanos Iurisperitos confulerent, si quando illorum peritiam res exegisset. Quare hi duo Purpurati delatum à Carolo responsum Legatis reddidere. Illius summa hæc erat: * Cupere adhuc Cæsarem, uti Decreti promulgatio procrastinaretur ex causis aliâs adductis: ac præterea, quia ali-quod illius exemplum in Germaniam missum, ibique typis editum, haud plenè satisfecerat, proinde consultius adhuc reficiendum videri: simul etiam suspensionem à se reculari, felices siquidem armorum euentus spem faciebant, fore ut vniuersa Germania Concilio se submitteret; hoc certè haud effectum iri, vbi suspensum cerneretur, credereturque Concilium specioso nomine personatum, quod nunc in scenam se proderet, nunc inde subduceret.
- 12 Tunc Præsides, cum intelligerent fieri non posse, ut iam indicatum schismatis discrimen seu per translationem seu per suspensionem effugerent, nolentque Synodi dissolutionem, quippe indecoram, & offensionem publicæ obnoxiam; animum omnes conuerterunt ad Synodum sollicitè absoluendam. Vnde Madruccio ac Paceco responderunt, se rei propositæ consentisse, non quòd eam expedire Sedi Apostolicæ arbitrarentur, sed quòd par erat saluâ conscientia voluntati Cæsaris obsecundare. Quando iam id Cæsari non placebat, nauaturos se operam, ut & Decretum & Synodus perficerentur; quod magis proderat Christianæ Reipublicæ: cui vniuersæ, & non solum Germaniæ, iam magna ex parte mortali tabe corruptæ, prospiciendum erat. Nisi Decretum promulgaretur, Patres amplius detineri non posse, qui tam impatientem promulgationis cupiditatem; tam auersum à Tridento animum præ se ferebant, ut eorum vtrique compertum erat. Quantum ipsi rei maturandæ studuissent, eosdem posse testari perpetuam accuratamque solertiam, septem ipsos menses impensam. Quòd si adulterinum aliquod exemplar typis in Germania impressum haud omnino placuerat, eò magis oportere dignitatem Synodi reparare, partu legitimo in lucem edito.
- 13 Hoc ipsum promoturi, eodem die retulerunt in generalem consensum, ut animum adirent ad alterum Decretum de Episcoporum in suis sedibus mansione perficiendum; quod magno exceptum plausu: & non solum Galli modeste significarunt, se prono animo ferri ad Decreti absolutionem, quippe Galliæ optatissimi, sed Cau-

* Literæ Legatorum ad Cæsarem, 7. Decemb.

* Literæ Legatorum ad Farnesium, 10. Decemb.

1546. cus Corcyrensis Archiepiscopus tam acriter in eos qui retardabant inuectus est, vt Legati, ne crederetur à se Corcyrensis verba profecta, eius acrimoniam increpauerint, ex illius sapientis effato, Multa laudata puniri.

C A P V T XVII.

Dies Sessioni indictus. Decretum de Episcoporum in suis Ecclesiis mansione propositum. Suavis rationes de Sacerdotiis & immunitatibus expensæ.

* Literæ Legatorum ad Farnesium, 29. Decemb. 1546.

Natalitii feriis ineuntibus, nouem dies ad rem propositam considerandam Patribus concessi. Deinde collectis suffragiis, duæ tertiæ partes consensere, vt statueretur Sessioni octauus post Epiphaniam dies, sexdecim tantummodò repugnantibus, hoc est, cunctis Hispanis, aliisque nonnullis, Sedes suas in ditione Cæsaris obtinentibus; quibus accessere Marcus Vigerius, Senogalientis Episcopus, & Richardus Parus Anglus, Wigorniensis Antistes. Tum acri studio de morum ordinatione, ac potissimum de Episcoporum mansione agitatum. Per eam occasionem Suavis ab alto rem exorsus, primam graduum Ecclesiasticorum originem, & subsecutas deinceps varias consuetudines recenset. Cum autem is multa dicat, & nihil probet, qui verò hac de re scripserunt ex professo, innumeri penè sint; haud equidem patiar ad longum diuerticulum trahi ab hac mendaciorum audacia: adeoque euitatis historiarum nimis prolixis tricis, ex iis quæ Suavis obseruauit nonnulla percurram.

Dicit, In Ecclesia primæua gradus Ecclesiasticos fuisse meros labores, haud præmia. Ita planè: atque ita in præsentia rem se habere vellet Suavis, & cum eo cuncti hostes Ecclesiæ vellent. Sed grates Diuino Numini agendæ, quòd ea tempora præterierint. Id tunc ex infectationibus, quibus Ethnici in Christianos debacchabantur, & ex communi odio in nostram Religionem proficiscebatur; vnde illius Ministri in magna rerum omnium penuria, præterquam arumarum ac discriminum, versabantur. Non desunt hodie in Ecclesia Catholica inflammata studia cum eisdem arumnis hæc ipsa munia obeundi. Testantur id Britannia, Turcarum ditio, & immensæ noui Orbis Regiones; in cuius barbarie & incommoda duriora, & acerbiora sunt funera, quàm olim apud Romanos idololatrias. Dixi, nunc haud deesse in Ecclesia Catholica huiusmodi ardentia studia; propter-